

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Markéta DADÁKOVÁ

Obor: ČJ - FJ

Název práce v českém jazyce: Žánr fantastické povídky u Maupassanta

Název práce v anglickém jazyce: Fantastic Story Genre by Maupassant

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Eva Blinková Pelánová, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Předkládaná práce *Žánr fantastické povídky u Maupassanta* se snaží v rámci autorovy povídkové tvorby vymezit a charakterizovat texty, jež lze označit jako fantastické. Práce je rozvržena do pěti částí: úvodu; první kapitoly širěji metodologické; druhé, přípravné kapitoly věnované konfrontaci Maupassantových textů s předchozí romantickou tradicí; třetí, stěžejní kapitoly věnované vlastní analýze Maupassantova fantastična a závěru.

V metodologické části („Teoretická východiska práce“) se Markéta Dadáková odvolává na Todorovovu definici fantastična, která podstatu fantastické literatury nově nehledá v rovině motivické, ale naopak ve způsobu fungování textu. Ve druhé kapitole si klade za úkol vysledovat proměny žánru na pozadí předchozí romantické tradice (Nerval, Mérimée): toto dvojí srovnání Maupassantových povídek *Ruka* a *Strach* strategicky volí vždy obdobné, ve fantastických textech oblíbené motivy „osvobozené“ části lidského těla a fantastické bytosti na pomezí člověka a zvířete, jako je vlkodlak. Tato kapitola přesvědčivě postihuje rozdíl v přístupu k těmto motivům a k jejich uměleckému ztvárnění. Shrnující podkapitola 2.4. je výrazným přínosem – propojení problematiky jednoty těla s technikou rámcování považují za osvěžující. Třetí kapitola pak analyzuje tři Maupassantovy texty. Nejvýraznější a zcela úspěšný je rozbor povídky *Horla*: M. Dadáková přesvědčivě komentuje strategii textu, kdy formou jsou nadmíru autenticky působící deníkové záznamy a jako jejich „autor“ Maupassantem zvolen člověk moderní, racionální a kultivovaný. S fantastickým Horlou je tedy konfrontován někdo, kdo v existenci přeludů – podobně jako čtenář – nevěří. Fikční autor zápisků „staví totiž přelud před různé zkoušky, chce experimentálně dokázat, že podivné jevy jsou jen důsledkem jeho vlastní náměšičnosti a samoty. Poté, co všechny tyto testy vyjdou ve prospěch existence neznámé bytosti, hrdina i čtenář jsou v podstatě přesvědčeni, že Horla existuje“ (s. 32). Provedená analýza vyprávěcí strategie je velice jemná; s ohledem na nemožnost jednoznačné interpretace fantastického textu, postulovanou Todorovem, autorka uvažuje o roli dalších, do hlavní linie vyprávění vložených epizod: „tyto vedlejší linie vložené do hlavního vyprávěčova diskursu vytvářejí vrstevnatost povídky a rozostřují její příběh. Vypravěč i čtenář jsou těmito dalšími výpověďmi ještě více zmateni a vzdalují se tak nenávratně od možnosti jednoznačné interpretace“ (tamtéž). Horla se ukazuje jako bytost pro soudného, moderního člověka radikálně nepřijatelná, kterou ovšem – vzhledem ke strategii textu a podaným, v podstatě nezpochybnitelným důkazům – zároveň dost dobře nelze popřít a odmítnout. Horla, disponující dokonalejšími smysly, orgány i schopností přežít, jako by – v logice Darwinovy teorie – měl vbrzku nahradit člověka na vrcholu pomyslné evoluční pyramidy. Experimentální důkazy o Horlově existenci, ke kterým pokrokový vypravěč povídky dospívá, se mu překvapivě jeví jako nepřijatelné: v závěru textu se rozhodne pro sebevraždu. Tento zvrát, vypravěčovo „iracionální“ řešení situace vyznívá hluboce ironicky, a to především s ohledem na dobové

představy o pokroku a moderní civilizaci; člověk se v Maupassantových fantastických textech (ostatně podobně jako už u Hoffmanna) ukazuje jako bytost, kterou nelze racionálně postihnout, ačkoli by nás pozitivistická věda ráda přesvědčila o opaku. S touto „latentní iracionalitou“, kterou lze dobře konkretizovat také jako určité čtenářské očekávání (situované nutně mimo text), pracují další dvě analyzované povídky. Markéta Dadáková velice dobře zachytila sofistikovanost Maupassantovy práce, když pro další specifikaci Maupassantovy pozice zvolila právě povídky (*Horská chata*, *Nablízko smrti* – tento český titul by se vlastně hodil i pro předchozí povídku a dobře vystihuje problematiku řady Maupassantových fantastických textů), které se Todorovově strukturalistické a „vnitrotextové“ definici vzpírají. V interpretaci zde není rozpor, události jsou jasné a vlastně „reálné“: muž strávil zimu o samotě uprostřed zasněžených Alp a pod dojmem této zkušenosti zešílel; mrtvému Schopenhauerovi vyklouzla zubní protéza, pravděpodobně když povolila posmrtná křeč. Maupassant si zde – podobně jako před ním častokrát Poe – dovoluje mistrovský „magický trik“: vtahuje do hry čtenářské očekávání, přičemž je mu jasné, že naše touha dozvědět se o životě a jeho smyslu „víc“, se s tímto třesnutě racionálním výkladem nemůže spokojit; odtud pachuť, děs a mrazení, které texty ve čtenáři zanechávají. Schopenhauer se ústředním „aktérem“ povídky *Nablízko smrti* nestává náhodou, tato autorova volba by si zasloužila alespoň stručný komentář. Vypravěče povídky *Horská chata* bychom těžko označili za „vševědoucího“ (s. 38) – takového samotný žánr prakticky vylučuje. Vypravěč zde nezasahuje do dějové linie a s tím, jak stoupá napětí, proniká do jeho partu Ulrichův pohled, což je patrné z užití polopřímé řeči (naratologie toto nekomentované zrcadlení vědomí jedné z postav popisuje kategorií reflektora). Dodejme, že uvedený český překlad stěžejní pasáže povídky bohužel tuto polopřímou řeč převádí chybně (toto francouzské imperfektum do češtiny převádíme časem přítomným, nikoli minulým; srv. cit. na s. 37 dole: „Ne, ještě to slyšel“); textová analýza by každopádně měla vycházet z originálního znění a nikoli z překladu.

Práce je dobře vystavěná, stylisticky obratně zpracovaná (oceňuji přehledné a věcné rekapitulace analyzovaných syžetů) a v podstatě bez chyb (pozor na čárky, především před „a“ a u několikanásobného atributu – např. s. 16, 39, 40). U stránkových odkazů chybí vnošení, takže citáty jsou v této podobě bohužel nedohledatelné. Chybí alespoň přibližná informace o tom, jakou část Maupassantovy povídkové tvorby tvoří fantastické texty, případně co z toho má čtenář k dispozici v českých překladech.

Doporučuji k obhajobě.

V Praze 10. května 2017

Eva Blinková Pelánová, Ph.D.

V Praze dne .....

.....

Podpis